

Nové nálezy krasce *Lamprodila rutilans* na území východních Čech (Česká republika)

New findings of *Lamprodila rutilans* from Eastern Bohemia (Czech Republic)

Josef Mertlik

Pohřebačka 34, CZ-53345 Opatovice nad Labem, Czech Republic
mertlik@elateridae.com

Abstract. The 15 new findings of the *Lamprodila* (*Lamprodila*) *rutilans rutilans* (Fabricius, 1777) on East Bohemian territory is given.

Key words: Coleoptera , Buprestidae, *Lamprodila rutilans*, faunistics, East Bohemia, Czech Republic

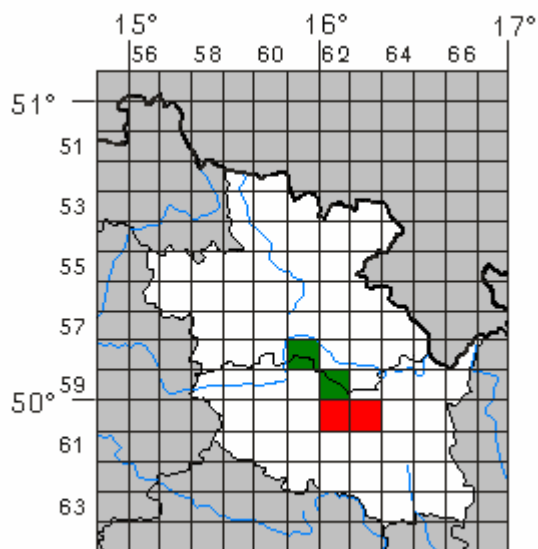
ÚVOD

Na území České republiky byla uskutečněna inventarizace lokalit krasce lipového (*Lamprodila rutilans*) na území dvou regionů. Ve východočeském (Mertlik 2010) a východomoravském (Konvička 2010). Z ostatního území ČR byly publikovány pouze jednotlivé nálezy (viz. Konvička 2010: 77).

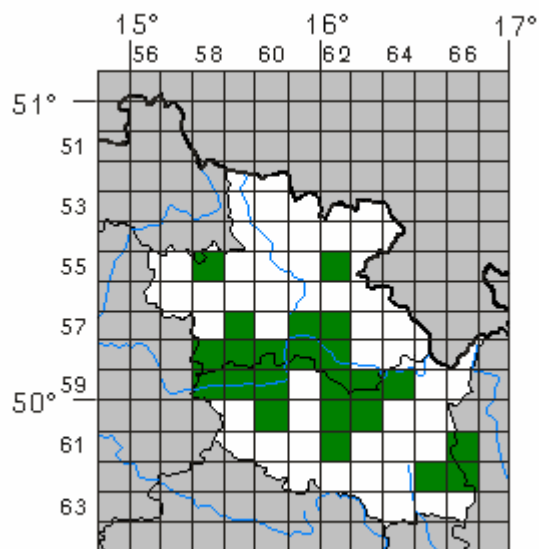
Tento článek navazuje na inventarizaci lokalit *L. rutilans*, která byla uskutečněna na území východních Čech (tj. Královéhradecký a Pardubický kraj) v letech 2009-2010 (Mertlik 2010, Dušánek 2010).

V roce 2011 bylo ve východních Čechách nalezeno 15 nových lokalit *L. rutilans*, které jsou uvedeny v této práci. Opět byla použita osvědčená metoda vyhledávání výletových otvorů na kůře kmenů lip. Na některých lokalitách byl také potvrzen výskyt *L. rutilans* nálezem živých či mrtvých imag.

Důležitou součástí této práce jsou fotografie navštívených lokalit, které zachycují stav lokalit v roce 2011.

Obr. 1. Sedm lokalit *Lamprodila rutilans* na území východních Čech, publikovaných do roku 2007 (Poláček 1977, Mertlik 2007).

Obr. 2. Padesát čtyři osídlených lokalit. To jsou výsledky inventarizace lokalit *Lamprodila rutilans* na území východních Čech, uskutečněné v letech 2009-2011.

VÝSLEDKY

- 5562: Česká Skalice, Ratibořice, lipová alej (50°25'23.127"N, 16°2'44.229"E - 50°25'11.032"N, 16°2'42.645"E), 2.10.2011, výletové otvory ve třech kmenech lip (50°25'21.898"N, 16°2'44.049"E, 50°25'19.774"N, 16°2'44.408"E a 50°25'11.064"N, 16°2'42.620"E), J. Mertlik observ.
- 5762: Opočno pod Orlickými horami env., bažantnice Mochov, lipová alej, 30.5.2011, 1 ♀, při kontrole pastí (výzkum), Jan Pavlíček leg., det. et coll.
- 5858: Chlumeck nad Cidlinou, Žiželická ulice (50°09'11.40"N, 15°26'42.39"E - 50°09'12.52"N, 15°26'50.42"E), lipová alej, 25.5.2010, 3 ex., aktivní na kmenech lip, V. Kubík leg., det. et coll.; 28.3.2011, výletové otvory v kůře kmenů lip, V. Kubík et J. Mertlik observ.
- 5858: Chlumeck nad Cidlinou, lipová alej v polích u Chlumecké bažantnice (50°09'50.73"N, 15°29'06.58"E), 28.3.2011, výletové otvory v kůře kmenů lip, V. Kubík et J. Mertlik observ.
- 5858: Újezd u Přelouče, lípy na návsi (50°6'5.723"N, 15°29'50.793"E), 27.9.2011, výletové otvory v kůře kmene lípy, J. Mertlik observ.
- 5859: Přepychy, lípy na návsi (50°6'21.234"N, 15°31'8.181"E), 27.9.2011, výletové otvory v kůře kmene lípy, J. Mertlik observ.
- 5861: Hradec Králové, Nový Hradec Králové, Brněnská ulice, lipová alej (50°10'48.719"N, 15°51'15.587"E), 16.8.2011, výletové otvory v kůře kmene lípy, J. Mertlik observ.
- 5861: Hradec Králové, Nový Hradec Králové, Husova ulice, lipová alej (50°10'41.496"N, 15°50'53.878"E), 16.8.2011, výletové otvory v kůře kmene lípy, J. Mertlik observ.
- 5958: Kojice (N 50° 2.57065', E 15° 23.12765'), 31.12.2011, více výletových otvorů v kůře kmene lípy, T. Stanek observ.
- 5960: Lázně Bohdaneč, zbytky lipové aleje mezi silnicí a lesem (50°04'15.30"N, 15°41'21.00"E - 50°04'13.50"N, 15°41'29.00"E), 31.5.2011, 6 ex., na *Tilia* sp., těsně u frekventované silnice směr Pardubice, na částečně nabíleném, prachem pokrytém kmeni, Miroslav Mikát leg., det. et coll. (2 ex. in coll. Regionální muzeum Hradec Králové).
- 5960: Lázně Bohdaneč, lázeňský park (50°4'18.286"N 15°41'11.703"E), 31.5.2011, 1 ex., na osluněné lípě, B. Mocek leg. et det., Regionální muzeum Hradec Králové coll.
- 5964: Žamberk, lipová alej u silnice na Kunvald (50°5'34.120"N 16°28'40.207"E), 15.6.- 2.8.2008, cca 30 ex., Petr Čížek observ; 22.6.2008, 12 ex. Petr Čížek leg.; červen 2009, 2 ex., Petr Čížek observ. [12.12.2011 byla „krasová“ lípa poražena, byla více jak z poloviny suchá].
- 6166: Tatenice (49°52'10.318"N, 16°41'51.150"E), 3.9.2011, výletové otvory v kůře kmene lípy, J. Mertlik observ.
- 6265: Útěchov (49°44'3.117"N, 16°38'37.335"E), 3.9.2011, výletové otvory v kůře kmene lípy, J. Krátký et J. Mertlik observ.
- 6265: Moravská Třebová, Svitavská ulice, lipová alej (49°45'29.614"N, 16°38'34.711"E - 49°45'27.648"N, 16°39'12.783"E), 3.9.2011, 1 mrtvý ex. v pavučině, větší množství výletových otvorů v kůře kmenů lip, J. Mertlik et J. Krátký observ.
- 6266: Linhartice (49°45'28.344"N, 16°41'7.398"E), 30.8.2011, výletové otvory v kůře u paty kmene lípy, J. Mertlik observ.

ZÁVĚR

Tato práce navazuje na inventarizaci lokalit krasce lipového *Lamprodila* (*Lamprodila*) *rutilans rutilans* (Fabricius, 1777), která byla uskutečněna na území východních Čech (Královéhradeckého kraje a Pardubického kraje) v letech 2009-2010 (Mertlik 2010, Dušánek 2010). V letech 1990-2010 zde bylo zjištěno 42 osídlených lokalit, z nichž tři již byly zničeny.

V roce 2011 zde bylo zjištěno dalších 15 osídlených lokalit. V současnosti je tak z východních Čech známo 54 lokalit. *Lamprodila rutilans* se zde vyskytuje od nejnižších poloh (207 m n.m. – Kladruby nad Labem) po střední polohy (337 m n.m. – Ratibořice u České Skalice). V přehledu nálezů jsou uvedeny přesné GPS souřadnice nálezů, v obrazové příloze je fotodokumentace lokalit.

Lamprodila rutilans osídluje nejen spodní části osluněných kmenů lip, ale hlavně žije skrytým způsobem života vysoko v jejich korunách, kde osídluje silnější odumírající větve a tak uniká pozornosti entomologů. Vzhledem k tomu je velmi pravděpodobné, že se na území východočeského regionu vyskytuje i na mnoha dalších, doposud neobjevených lokalitách.

SUMMARY

This work follows the locality inventory of jewel beetle *Lamprodila* (*Lamprodila*) *rutilans rutilans* (Fabricius, 1777), which took place in the territory of Eastern Bohemia (the regions of Hradec Králové and Pardubice) in years

2009-2010 (Mertlik 2010, Dušánek 2010). In years 1990-2010 there were 42 inhabited locations identified there and three of them have already been destroyed.

In year 2011 other 15 inhabited locations were found in that region. Currently there are 54 localities known in Eastern Bohemia. *Lamprodila rutilans* occurs there from the lowest altitude (207 m – Kladruby nad Labem) up to average altitude (337 m – Ratibořice u České Skalice). The overview of findings includes the accurate GPS data of the findings, and the pictorial attachment includes the photo documentation of the localities.

Lamprodila rutilans lives not only in the sun-exposed bottom parts of lime-tree trunks but it also lives hidden in the tree-tops in thicker dying branches and gets out of sight of the entomologists. Therefore there is a high probability that it occurs also in many other localities in the region of Eastern Bohemia, which have not been found yet.

PODĚKOVÁNÍ

Za poskytnutí údajů o výskytu krasce *Lamprodila rutilans* děkuji kolegům Vladimíru Kubíkovi (Chlumec nad Cidlinou), Petru Čížkovi (Žamberk), Miroslavu Mikátovi (Hradec Králové), Bohuslavu Mockovi (Hradec Králové), Janu Pavlíčkovi (Opočno) a Tomáši Staňkovi (Hradec Králové). Dále děkuji kolegovi Jiřímu Krátkému (Hradec Králové) za jeho spoluúčast na jedné z objevitelských cyklovýprav do východní výspy Pardubického kraje.

LITERATURA

- DUŠÁNEK V. 2010: Pozorování krasce lipového *Lamprodila (Lamprodila) rutilans rutilans* (Fabricius, 1777) v lipové aleji na hrázi rybníka Oborníku v Zábřehu. *Elateridium*, 4: 110-120.
In: http://www.elateridae.com/clanky/dusanek_lamprodila_rutilans_zabreh.pdf
- KONVIČKA O. 2010: Příspěvek k faunistice krasce lipového *Lamprodila rutilans rutilans* (Coleoptera: Buprestidae) na východní Moravě. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 59: 77-80.
- MERTLIK J. 2007: Brouci (Coleoptera) přírodní rezervace Buky u Vysokého Chvojna (Česká Republika). *Elateridium*, 1: 97-152.
- MERTLIK J. 2010: Přehled nálezů krasce lipového *Lamprodila (Lamprodila) rutilans rutilans* (Fabricius, 1777) na území východních Čech. *Elateridium*, 4: 94-103.
In: http://www.elateridae.com/clanky/lamprodila_rutilans_28_9_2010.pdf
- POLÁČEK K. 1977: *Krascovití brouci*. In: ROČEK Z. (ed.): Příroda Orlických hor a Podorlicka. St. zeměděl. nakl., Praha, 497-504.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Několik ukázkových fotografií lokalit se nachází zde, v kapitole „Obrazová příloha“. Kompletní fotodokumentace je k dispozici v internetovém vyhledávači na adrese: <http://www.elateridae.com/galerie/search.php>

Do vyhledávače (viz výše) zadáte klíčová slova, tj. název lokality, např. „Ratibořice“ a slovo „rutilans“, poté kliknete na "hledej" a objeví se tabule s miniaturami fotografií. Na stránce se zobrazenou tabulí je uveden vpravo dole počet tabulí s fotografiemi (kliknutím na některé z čísel je možné vybrat tabuli). Kliknutí na vybranou fotografii je možné dvakrát zvětšit její velikost.

Do tohoto vyhledávače je možné zadat i jméno krasce „*Lamprodila rutilans*“. Objeví se všechny pořízené fotografie lokalit se zaznamenaným výskytem *L. rutilans*, tj. 282 obrázků na 15 stránkách.

Obr. 3. Chlumec nad Cidlinou, 28.3.2011, lipová alej v Žiželské ulici a kolega Vl. Kubík

Obr. 4. Chlumec nad Cidlinou, 28.3.2011, lipová alej u Chlumecké bažantnice a kolega Vl. Kubík

Obr. 5. Žamberk, XI.2010,
lipová alej u silnice na Kunvald. Foto Petr Čížek

Obr. 6. Linhartice, 30.8.2011,
lípa v obci

Obr. 7. Nový Hradec Králové, 16.8.2011,
lipová alej v Brněnské ulici

Obr. 8. Nový Hradec Králové, 16.8.2011,
lipová alej v Husově ulici

Obr. 9. Újezd u Přelouče, 27.9.2011,
lípy na návsi

Obr. 10. Přepychy, 27.9.2011,
lípy na návsi

Obr. 11. Ratibořice, 30.9.2011,
lipová alej nad zámekem

Obr. 12. Ratibořice, 30.9.2011,
lipová alej nad zámekem

Obr. 13. Moravská Třebová, 3.9.2011,
lipová alej ve Svitavské ulici

Obr. 14. Moravská Třebová, 3.9.2011,
lipová alej ve Svitavské ulici

Obr. 15. Útěchov, 3.9.2011,
lípa v obci a kolega Jiří Krátký

Obr. 16. Tatenice, 3.9.2011,
lípy v obci

